

Er kunnen bovendien speciale redenen zijn voor een zelfstandig vooronderzoek. Meermalen is de Inspecteur in het bezit gekomen van gegevens, die er op wijzen, dat hoogstwaarschijnlijk belastingontduiking heeft plaats gehad. In die gevallen is het noodzakelijk, dat de belasting-accountant deze gegevens aan de overgelegde boekhouding toetst. Hij kan er bezwaarlijk den public-accountant van te voren van in kennis stellen. Blijkt inderdaad, dat niet alle transacties in de boekhouding zijn verwerkt, dan zullen belastingplichtige en public-accountant hiervan op de hoogte moeten worden gebracht.

De bovenuiteengezette wijze van werken heeft voor den belasting-accountant verder dit voordeel, dat hij bij bepaalde bedrijven de bedrijfsuitkomsten kan toetsen aan die van gelijksoortige bedrijven, hetgeen vooral bij controle van winkelsaken van belang is. De accountantsdienst der Direete Belastingen beschikt tengevolge van het groote aantal onderzochte zaken over vele gegevens, die hij bij zijn onderzoek kan benutten.

Wij komen dus tot de conclusie, dat het voor alles beter is, dat de belasting-accountant zelfstandig een voorloopig onderzoek instelt en daarbij kennis neemt van de uitgebrachte rapporten van den public-accountant, alvorens hij zich met dezen in verbinding stelt.

Het spreekt vanzelf, dat het standpunt bij zaken, die onder controle staan van accountants, die niet het vertrouwen van den fiscus genieten, geheel anders is. Hetgeen zij als uitkomst van hun onderzoek in hunne rapporten neerleggen kan zonder meer niet worden aanvaard, zoodat hier niet kan worden volstaan met eene principiële bespreking van de belastingaangelegenheden tusschen public- en belasting-accountant. De belasting-accountant zal dan op eigen onderzoek zijn aangewezen.

De arbeid van den public-accountant is van groot belang voor de Administratie der Direete Belastingen. Het feit, dat een bedrijf onder volledige controle staat van een te goeder naam en faam bekend staand accountant, heeft voor haar groote waarde. Eene wettelijke regeling van het accountantsberoep zal ook de belasting-administratie ten goede komen. De aangiften van belastingplichtigen, die hun bedrijf door een register-accountant laten controleren, behoeven in het algemeen weinig tijd te kosten. De register-accountants zouden van hunne controle kunnen doen blijken door de aangiftebiljetten mede te onderteekenen. Dit zou alleen dan kunnen geschieden, indien de register-accountant ook de controle van de privé-administratie van belastingplichtige heeft. In geval hij alleen de controle van het bedrijf heeft, zal hij dit op het aangiftebiljet moeten vermelden. Wellicht ware het nog beter, dat de public-accountant, in plaats van de aangifte mede te onderteekenen, bij zijn rapport een nota ten dienste van de Belasting-administratie zou voegen, zooals in Engeland gebruikelijk is. Daar de fiscale wetten niet altijd in overeenstemming zijn met bedrijfseconomische principes moeten meermalen wijzigingen worden aangebracht in balans en winstrekening. De public-accountant zou in zijne nota eene afzonderlijke opstelling kunnen maken en daarbij de noodige toelichtingen kunnen geven, die van belang zijn.

Bij de bestaande belastingwetgeving geeft de voorgestelde samenwerking tusschen register-accountants en Belasting-administratie eene moeilijkheid. Zooals bekend is, zijn er accountants, die het vertrouwen van den fiscus niet genieten. Dit geval zal zich ook in de toekomst ten aanzien van de register-accountants kunnen voordoen. De belastingwetten schrijven de Belasting-administratie ten aanzien van haar ter kennis gekomen feiten geheimhouding voor, waardoor het haar niet mogelijk is, om feiten, die h.i. aanleiding geven een accountant als onbetrouwbaar te signaleeren, ter kennis van den Raad van Tucht te brengen. De geheimhouding zou ten dezen opzichte opgeheven moeten worden, wil in de toekomst eene volledige

samenwerking tusschen fiscus en register-accountants mogelijk zijn.

A. N.

DE TAAK VAN DEN ACCOUNTANT IN HET VERZEKERINGSBEDRIJF

II

Prae-advies uitgebracht op den Verzekeringdag van 20 Oct. 1928 door R. A. Dijker, accountant te 's-Gravenhage

(vervolg van bladz. 86)

Dit zelfde geldt voor een accountantsverklaring; ook daar zou de waarde der verklaring verkleinen, wanneer de bestuurders der onderneming, die het attest wenschen, ten opzichte van de juistheid van een door hen zelf opgemaakt stuk, invloed zouden kunnen uitoefenen op de wijze waarop de deskundige tot de zekerheid meent te moeten komen.

De opdrachtgever kan zich vooraf laten inlichten omtrent de gevolgen, welke het geven van een opdracht als hierbedoeld met zich brengen aan kosten en aan bemoeiingen met het bedrijf, maar met de opdracht zelf bepaalt hij voor zoover zulks van hem afhangt de taak van den accountant. De aard van de opdracht brengt mede, dat de opdrachtgever zelf geen invloed mag uitoefenen op de wijze, waarop die opdracht moet worden vervuld.

Men kan ten opzichte van de jaarrekening of van een balans en winstrekening niet spreken van een „absolute” juistheid. Evenmin kan een accountantsverklaring absoluut en volkomen waarborgen de juistheid van de jaarrekening waarbij ze behoort. Er is evenwel in het maatschappelijk verkeer een graad van nauwkeurigheid ontstaan, welke men als norm voor de jaarrekening mag stellen en eveneens een graad van juistheid, welke de accountantsverklaring ten opzichte van de jaarrekening moet waarborgen. De accountant heeft er voor te zorgen dat hij zijn taak verricht op een dusdanige wijze, dat hij de verantwoordelijkheid kan dragen, die uit het vertrouwen, dat zijn verklaring normaliter op mag wekken, voortvloeit. Wij zullen zoo straks trachten dien norm eenigermate te bepalen uit de relatieve juistheid der jaarrekening zelf. Laten we ons thans eerst even bezig houden met de taak van den accountant bij de opdracht, hierboven onder 2° bedoeld.

Bij deze opdrachten liggen de verhoudingen geheel anders. Hier heeft de opdrachtgever niet de bedoeling een publiek vertrouwen door een verklaring of een attest op te wekken. Bij deze opdrachten treedt als regel het adviseerend karakter van de werkzaamheden van den accountant meer op den voorgrond dan het controleerend karakter en er is hier slechts sprake van een verhouding, dus ook van een verantwoordelijkheid, tusschen den opdrachtgever en den accountant. Deze verhouding en daarmede de verantwoordelijkheid van den accountant kunnen worden uitgebreid, doordat derden van het rapport van den accountant kennis nemen. Dit behoeft niet tot consequentiën te leiden, want de grenzen der verantwoordelijkheid van den accountant kunnen uit het rapport blijken, doordat zij daarin nauwkeurig zijn omschreven. Dit is niet het geval bij de in de vorige opdracht bedoelde attesten, die als regel niet anders kunnen zijn dan korte verklaringen, welke op zich zelf reeds vertrouwen opwekken, ongeacht hun inhoud.

Bij opdrachten als hierbedoeld is de taakbepaling er dus niet een die uit den aard der opdracht zelf voortvloeit, maar ze kan bij het verstrekken van de opdracht tusschen den opdrachtgever en den accountant worden overeengekomen.

Niet alleen de beperkte opdracht, maar ook de beperkte ver-

antwoordelijkheid, welke zij schept, moet uit het accountants-rapport duidelijk blijken. In ook voor niet-deskundigen duidelijke bewoordingen moet uit de conclusie van een dusdanig rapport blijken, welke hiaten het onderzoek ten gevolge van een beperkte opdracht liet en welke de gevolgen daarvan ten opzichte van de conclusie, waartoe het onderzoek leidde, kunnen zijn. In het bijzonder moet ertegen worden gewaakt, dat dit persoonlijk stuk zou kunnen worden verward met het onpersoonlijk attest, dat op zich zelf een volledig accountantsonderzoek doet vóóronderstellen.

Onder deze voorwaarden zien wij geen enkel bezwaar tegen het aanvaarden en uitvoeren van dergelijke opdrachten.

In tegenstelling met onzen collega, den heer Reder, zijn wij alzoo van meening, dat ten opzichte van de taakbepaling van den accountant, onderscheid moet worden gemaakt, in verband met den aard van de opdracht.

Wij willen er in dit verband nog op wijzen, dat in die gevallen, waar de opdracht tot doel heeft het certificeren van de jaarrekening, de taakbepaling van den accountant niet alleen en uitsluitend wordt bepaald op de wijze als hierboven is aangegeven, maar ook in die gevallen afwijking mogelijk is en wel in dien zin, dat de verantwoordelijkheid voor den accountant zich verder kan uitstrekken dan in het algemeen uit die opdracht zou voortvloeien.

Naast de accountantsverklaring, of wel de goedgekeurde balans, geeft de accountant bij die opdrachten als regel af een min of meer uitvoerig rapport, waarin hij in details treedt over al hetgeen hij bij zijn controle en de critische beschouwing der door de boekhouding aangewezen resultaten heeft opgemerkt. In dat rapport gaat hij meestal verder dan in zijn verklaring. Op sommige leemten en kleine onnauwkeurigheden, zal hij wel in het rapport voor insiders bestemd wijzen, maar hij kan deze van onvoldoende belang vinden om als gevolg daarvan zijn goedkeuring aan de balans- en winstrekening te onthouden.

Dat wijst er reeds op, dat er naast de verhouding welke geboren wordt uit het publieke vertrouwen, nog een andere bestaat, welke zich niet uitstrekt van den accountant tot allen die van de gepubliceerde jaarrekening en de daarbij behorende verklaring kennis nemen, maar alleen bestaat tussehen het bestuur der onderneming en den daaraan verbonden accountant.

Het is duidelijk dat het in de macht van het bestuur der onderneming moet liggen om de opdracht van den accountant uit te breiden, om hem advies te vragen en hem controlewerkzaamheden op te dragen, welke hij, omdat ze voor de juistheid van de jaarrekening in haar geheel van geen of ondergeschikt belang zijn, voor het hoofddoel van de opdracht, voor het attest, niet noodzakelijk zou moeten verrichten.

Niet alleen door de eischen van het attest wordt dus ook in die gevallen de taak van den accountant bepaald, maar ze kan worden uitgebreid door den wil van den opdrachtgever. In de verhouding van den accountant tegenover het bestuur kan, zooals uit het bovengenoemde zal zijn gebleken, de taak van den accountant wel uitgebreider, maar nimmer beperkter zijn dan die, welke uit de eischen aan het verstrekken van het attest verbonden, voortvloeien.

Ook van dezen kant uit bekeken, komen wij alzoo in tegenstelling met onzen collega Reder tot de conclusie, dat de opdracht op zich zelf invloed kan hebben op de taakbepaling van den accountant.

Wij zullen ons verder bepalen tot het bespreken van de taak van den accountant, uitsluitend in die gevallen waar hij opdracht heeft tot het controleeren met het doel een verklaring af te geven ten opzichte van de juistheid van de jaarrekening. Voor deze soort opdrachten staan wij, zooals uit het bovenstaande blijkt, op hetzelfde standpunt als onze collega Reder,

en ook wij ontleenen de formuleering van het beginsel aan het referaat van Prof. Limperg op het Internationaal Accountantscongres van 1926.

De heer Reder heeft het hiergenoemde beginsel verder in details uitgewerkt. Wij zullen thans bespreken de toepassing dezer beginselen in het bijzonder bij het verzekeringsbedrijf. Vooraf moeten wij evenwel nog even uw aandacht vragen voor een algemeen beginsel.

Wanneer wij gaan spreken over de juistheid van een jaarrekening, in het bijzonder van een balans, dienen we eerst na te gaan aan welke eischen die balans moet voldoen om „onder de huidige omstandigheden in het maatschappelijk verkeer” als juist te mogen worden aangemerkt. Verder dan deze relatieve juistheid behoeft vanzelfsprekend de accountantsverklaring niet te gaan.

Omtrent het karakter van de balans zijn er in hoofdzaak drie opvattingen, n.l.:

- a. de vermogensbalans,
- b. de winstbalans,
- c. de winstuitdeelingsbalans.

Met de vermogensbalans wil men het juiste vermogen aangeven.

Meestal heeft men hierbij het oog op de geldswaarde bij onmiddellijke realisatie, vandaar dat men deze balans wel noemt de „liquidatiebalans”. De balans welke de particulier op 1 Mei voor de vermogensbelasting maakt, is hiervan een voorbeeld.

Met de winstbalans bedoelt men aan te geven de winst tussehen twee opeenvolgende balansen gemaakt, waarbij die balansen zelf niet per sé het juiste vermogen behoeven weer te geven, maar waar de afwijking te dien opzichte bij beide balansen gelijk moet zijn. Deze balans voldoet als regel voor den alleenhandelenden koopman.

Met de winstuitdeelingsbalans ten slotte, wil men alleen aangeven, welk deel van de werkelijk gemaakte winst met het oog op den financieelen toestand van de onderneming en de risico's, in den meest ruimen zin genomen, welke deze onderneming nog loopt, voor uitdeeling aan de rechthebbenden in aanmerking kan komen. Zij komt voor bij de ondernemingen in den vorm eener N.V.

Op grond van hetgeen volgt, meen ik te mogen concluderen, dat de balansen van groote ondernemingen en dus ook van het grootste deel der verzekeringsmaatschappijen in ons land, het karakter hebben van winstuitdeelingsbalansen.

Men bedoelt met deze balansen geen grooter vertrouwen op te wekken dan dat het daaruit voortvloeiende winstbedrag, zonder schade voor de onderneming, tot uitkeering kan worden gebracht en het is niet de bedoeling met die balansen aan te geven het „juiste” vermogen van de onderneming op den balansdatum, noch het „juiste” bedrag van de in het desbetreffende jaar gemaakte winst.

Mijn conclusie dat de balansen van de groote ondernemingen in ons land geen vermogensbalansen, noch winstbalansen, maar winstuitdeelingsbalansen zijn, grond ik in de eerste plaats op mijn ervaring, en in het bijzonder op mijn ervaring als accountant voor de Oorlogswinstbelasting, in welke werkkring ik tal van balansen van grootere ondernemingen ter beschouwing kreeg, waarbij er vrijwel geen enkele was, waarbij blijkbaar ernstig was getracht om naar de heerschende comptabele begrippen de „juiste” winst of het „juiste” vermogen naar voren te brengen, en van welke balansen er toch tal door te goeder naam en faam bekend staande accountants waren onderteekend of van een goedkeurende verklaring waren voorzien.

Behalve uit deze voor anderen moeilijk te controleeren ervaring, kan men het karakter van een winstuitdeelingsbalans van grootere ondernemingen onderkennen uit de dikwijls belachelijk

lage waardeering van belangrijke activa, waarvan het opnemen van een groot kantoorgebouw voor de waarde van f 1.— een klassiek voorbeeld is en uit welke waardeering duidelijk blijkt, dat het doel om tot een „juiste” vermogensopstelling te komen niet kan hebben voorgezeten bij het opmaken van die balans.

Men kan verder dit karakter van de balansen van groote ondernemingen afleiden uit het stabiele of weinig fluctueerende dividend, dat sommige ondernemingen rechtstreeks uit de winst, welke uit de gepubliceerde jaarstukken blijkt, uitkeeren en in welk stabiel, of althans weinig fluctueerend dividend niet tot uitdrukking komen de conjunctuursehommelingen, welke aanwezig zouden moeten zijn geweest en bij de balansopmaking volgens de heerschende comptabele begrippen zeker tot uitdrukking zouden moeten zijn gebracht, wanneer winstbalansen en geen winstuitdeelingsbalansen waren opgemaakt.

Ik wijs er op, dat ik mij hier niet bezig houd met de vraag of het inderdaad goed is of aanbeveling verdient, dat onze groote ondernemingen „winstuitdeelingsbalansen” publiceeren en of zij niet beter deden met een „juiste” winst en een „juiste” vermogenspositie in de jaarrekening tot uitdrukking te brengen. Ik meen te mogen volstaan met te constateeren, dat in het huidige maatschappelijke verkeer — terecht of tenonrechte, dat doet er in dit verband niet toe — het de gewoonte is om winstuitdeelingsbalansen te publiceeren en dat dus in datzelfde verkeer aan de verklaring van den accountant ten opzichte van die balans geen ander karakter kan worden toegekend dan dat, hetwelk daarbij past.

Hiermede is dan ook niet gezegd, dat de accountant niet zou moeten trachten om het publiceeren van balansen, welke de „juiste” winst en het „juiste” vermogen weergeven, te bevorderen, wanneer mocht blijken dat zulks inderdaad in het algemeen maatschappelijk belang wenschelijk mocht zijn en voor vervulling vatbaar is, maar hiermede is alleen gezegd, dat onder de huidige omstandigheden de taakbepaling van den accountant door het karakter van de winstuitdeelingsbalans wordt begrensd.

Het verschillend karakter van de vermogensbalans, de winstbalans en de winstuitdeelingsbalans is feitelijk een waardeeringskwestie.

In de „Economist” 1924 en in het „Zeitschrift für Betriebswirtschaft” 1926, Heft I, heeft Prof. Dr. N. J. Polak deze waardeerings- en balansproblemen uiteengezet en belangstellenden mogen wij wel verder naar deze publicaties verwijzen. Voor ons is het voor het oogenblik alleen van belang te kennen het karakter van de winstuitdeelingsbalans en te aanvaarden het beginsel, dat het karakter van deze balansen ook de taak van den accountant bepaalt.

Dit beginsel nu brengt mede, dat de balans juist is, wanneer zij de minimumpositie weergeeft, en dat de winst is dat deel van de gedurende het bestaan der onderneming werkelijk gemaakte winst, dat voor uitkeering aan de winstgerechtigden in aanmerking kan komen.

Bij verzekeringsmaatschappijen is deze wetenschap voor de eene groep van belanghebbenden, de verzekerden, te eenenmale voldoende. Deze groep heeft er uitsluitend belang bij, dat de balans, welke wordt overgelegd, de vermogenspositie niet te gunstig, niet geflatteerd, weergeeft, en dat de vermogenspositie *minstens* zoo is, als uit de balans blijkt. Zij heeft geen enkel belang bij hooge winstuitdeeling, integendeel haar belang wordt gediend, wanneer gemaakte winst in de onderneming blijft en de vermogenspositie versterkt.

Ook de andere groep van belanghebbenden, de aandeelhouders, hebben uiteindelijk belang bij het versterken van de positie van de onderneming, maar te hunnen opzichte zijn er grenzen. De aandeelhouders, de deelgerechtigden in de winst,

hebben recht om te weten wat er is verdiend, hebben recht om de juiste vermogenspositie van de onderneming te leeren kennen. In dat opzicht is hun belang aan dat der verzekerden niet tegengesteld, maar hun belang gaat verder. Toch kunnen er omstandigheden zijn, welke het in het belang van de onderneming noodzakelijk, of althans wenschelijk maken, om ook tegenover aandeelhouders niet te publiceeren de volle winst en de juiste vermogenspositie, welke uit den naar de heerschende comptabele begrippen opgemaakte balans zouden moeten blijken, waarbij in aanmerking moet worden genomen, dat de balans en winstrekening, welke voor aandeelhouders wordt gepubliceerd, in breeden kring bekend wordt.

Dit kan er toe leiden, dat in het belang van de onderneming en dus ook in het uiteindelijk en werkelijk belang van de bonafide aandeelhouders zelf, de winstuitdeelingsbalans de positie minder gunstig voorstelt en de winst lager aangeeft, dan, naar de comptabele opvattingen berekend, uit de stukken zou moeten blijken.

Wij erkennen dat daartegen bezwaren kunnen rijzen, maar wij hebben reeds gezegd, dat het onderzoek naar deze bezwaren valt buiten ons betoog, want dat wij, wanneer wij de taakbepaling van den accountant willen afleiden uit het vertrouwen dat zijn verklaring „in het huidige maatschappelijk verkeer opwekt”, mogen volstaan met te constateeren, welk vertrouwen in dat verkeer op het oogenblik bestaat en ons niet behoeven bezig te houden met de vraag hoe groot dat vertrouwen zou moeten zijn om aan de hoogste eischen te voldoen.

Nu wij het onderwerp evenwel terloops hebben aangesneden, willen wij er op wijzen, dat daar, waar ook slechts het vermoeden kan rijzen dat de balanspositie wordt gedrukt niet of niet alleen om redenen, welke hun oorzaak vinden in het belang van de onderneming zelf, maar om die, welke belangen van een deel der ondernemers, bezitters van aandelen, moeten dienen, ze vanzelfsprekend ten sterkste moeten worden veroordeeld en door geen accountantsverklaring mogen worden gedekt. Het vertrouwen dat een accountantsverklaring opwekt gaat ongetwijfeld zoover, dat mag worden aangenomen dat de accountant, die de verklaring afgeeft, niet bekend is, of door zijn onderzoek bekend zou moeten zijn, dat de belangen van aandeelhouders in het algemeen zouden worden geschaad ten bate wellicht van enkele hunner. Wij bedoelen alleen aan te geven dat, op grond van voor een ieder waarneembare feiten, onder de huidige omstandigheden niet mag worden aangenomen, dat een balans alleen dan goed is, wanneer zij de juiste vermogenspositie en juiste winst weergeeft.

Wij moeten er hierbij dan nog wel op wijzen, dat het „directe” belang van de bestuurders van een onderneming bij het opstellen van de winstbalans als regel tegengesteld is aan het belang van de onderneming, en bij een Verzekerings Mij. tevens aan dat der verzekerden. De onderneming op zichzelf en de verzekerden toch hebben er direct belang bij, dat de onderneming financieel zoo sterk mogelijk wordt gemaakt, dat de winst, welke mocht blijken te zijn gemaakt in de onderneming blijft, terwijl de bestuurders, die van die winst een deel als tantième trekken, er een direct belang bij hebben, die winst tot uitdrukking te brengen en hun tantième daarnaar te zien bepaald.

De praktijk en in het bijzonder die van de verzekeringswereld leert, dat bestuurders in dit opzicht hun direct belang ondergeschikt weten te maken aan het hooger belang dat zij dienen. In het eigenbelang der bestuurders zit — bij gezonde verhoudingen — een rem voor een te conservatieve balanspolitiek en de omstandigheid, dat de bestuurders met het conservatief opstellen van de balans tegen hun eigen direct belang handelen, noopt tot voorzichtigheid bij het veroordeelen van

dezen, juist bij de meeste goed gefundeerde ondernemingen bijna steeds gevolgd werd.

Uit het voorafgaande is dan gebleken, dat de accountantsverklaring n.o.m. niet mag opwekken het vertrouwen en ook niet opwekt het vertrouwen, dat de balans het „juiste” vermogen en de „juiste” winst weergeeft, tenzij men dat „juist” zou willen interpreteren op de basis van de winstuitdeelingsbalans.

Wij vragen thans de aandacht voor het beginsel, dat de accountantsverklaring nog een ander, een verder strekkend vertrouwen, opwekt dan alleen de relatieve juistheid der winstuitdeelingsbalans en daarbij behorende winstrekening.

De accountantsverklaring toch doet ieder, die er kennis van neemt, vermoeden, dat de administratieve controle bij de desbetreffende onderneming behoorlijk verzorgd is, dat door den accountant is geconstateerd dat alle baten, welke de onderneming moest genieten, werkelijk zijn verantwoord en dat geen lasten in de rekening zijn opgenomen, welke niet in het belang van de onderneming zijn aanvaard.

Dat de accountantsverklaring ook in die richting een vertrouwen suggereert, blijkt ten duidelijkste, wanneer bij een of andere onderneming een fraude aan het licht komt, hetzij doordat baten, welke de onderneming toekwamen, haar zijn onthouden, of dat ten onrechte lasten, welke zij niet behoeft te dragen, haar in rekening zijn gebracht, of wel een deel van haar bezittingen is onvreemd, in welke gevallen altijd een der eerste vragen, welke worden gesteld, deze is: „hoe is het mogelijk dat zulks door den accountant niet eerder is ontdekt.”

Hoe ver de controle in deze richting gaat, zullen wij zoo straks trachten te bepalen. Wij willen er nu eerst nog op wijzen, dat de accountantsverklaring naast de twee reeds genoemde punten er ten slotte nog ieder, die er kennis van neemt, terecht doet vermoeden, dat die rekening al datgene inhoudt, wat noodig is om zich een goed beeld van het gevoerde beheer te vormen.

Een goedkeurende accountantsverklaring mag zeker niet worden afgegeven wanneer de wijze waarop dat beheer is gevoerd in de rekening op de een of andere manier is gecamoufleerd, b.v. doordat de resultaten van uitgevoerde speculaties tot uitdrukking komen als gewone bedrijfsresultaten, dat verstrekte voorschotten aan bestuurders worden opgenomen als gewone bedrijfsvoordringen, of welke andere onjuiste of misleidende voorstellingen ook. Het komt ons voor dat omtrent dit punt geen verschil van meening mogelijk is.

Ten opzichte van de taakbepaling van den accountant in het algemeen en in het verzekeringsbedrijf in het bijzonder, zit de moeilijkheid dan ook niet zoozeer in datgene, wat van den accountant aan werkzaamheden wordt vereischt om de balans op de hierboven ontwikkelde gronden als juist te mogen certificeeren, en zulks ook niet ten opzichte van de winstrekening voor zoover wij blijven binnen het begrip „de voor uitkeering beschikbare winst”. De moeilijkheid zit voor den accountant in dat gedeelte van zijn taakbepaling dat betrekking heeft op de controle op de ontvangsten en uitgaven, dus ten opzichte van de vraag of de onderneming alle baten heeft ontvangen waarop ze recht heeft en haar geen andere lasten in rekening zijn gebracht dan die, welke ten behoeve van de onderneming zijn gemaakt. (Wordt vervolgd)

UIT DE FINANCIËELE HUIshouding DER OVERHEID

Red.: J. H. TEXTOR

IV

De voorgestelde wijzigingen in de Gemeentewet

In het December-nummer van den jaargang 1928 van dit blad bespraken wij o.m. de artikelen der gemeentewet, die op de controle der financiën betrekking hebben.

In de daaraan voorafgaande maand November werd echter door Minister *Kan* een wetsontwerp tot herziening van de gemeentewet ingediend. Dit wetsontwerp treedt in de plaats van het ontwerp *Ruys de Beerenbrouck*, dat in 1923 werd ingediend, doch daarna het Staatsblad niet bereikte.

Zooals bekend is, beoogde dit ontwerp, dat zich in hoofdzaak aan de voorstellen van de in 1918 ingestelde Staatscommissie *Oppenheim* aansloot, een belangrijke omwenteling in den bestaanden toestand op het gebied der gemeentefinanciën te brengen.

Het ontwerp kon echter velen niet bevredigen.

Zoo zou o.m. de historische functie van gemeente-ontvanger geheel uit de wet verdwijnen en zou in de plaats van de daarop betrekking hebbende bepalingen een artikel worden gesteld, waarbij aan den Raad de verplichting zou worden opgelegd om een verordening vast te stellen, waarin regelen zouden worden gegeven omtrent het doen der betalingen en het invorderen der inkomsten, omtrent de aanwijzing der functionarissen, die met het kasbeheer zouden worden belast, omtrent de boekhouding, en omtrent de controle zoowel van deze laatste als van voorraden en kassen.

De Staatscommissie was van meening, dat er òf geen reden bestond om wèl den ontvanger en niet andere gemeenteambtenaren, wier functie dikwijls van gelijk, zoo niet van meer gewicht was, afzonderlijk in de wet te noemen, òf dat naast den ontvanger ook andere beheerders van aan de gemeente toebehoorende kassen moesten worden vermeld en hunne functie bij de wet moest worden geregeld.

Voorts was de commissie van meening, dat de kassen der bedrijven niet aan den ontvanger ondergeschikt moesten zijn.

Ten aanzien hiervan verwijzen wij nog naar ons artikel (III) in het Februarinumnummer van den jaargang 1929 van dit blad, waar wij er op wezen, dat er een streven was om de meeningen der Staatscommissie *Oppenheim* niet meer als juist te aanvaarden.

Minister *Kan* merkt namelijk bij zijn ontwerp, ten aanzien van het niet overnemen van verschillende punten uit het ontwerp 1923, op, dat juist de belangrijkste indertijd voorgestelde wijzigingen thans niet dermate noodzakelijk worden geacht, dat zij een verandering in het beproefde stelsel der gemeentewet zouden wettigen.

In zeker opzicht zou men dan nu ook van een stap terug — dit is niet altijd verkeerd — kunnen spreken.

Het nieuwe ontwerp is, ook ten aanzien van het financieele beheer, mitsdien veel minder ingrijpend dan zijn voorganger — ook de functie van ontvanger blijft gehandhaafd — en kan in menig opzicht als een belangrijke technische herziening worden beschouwd.

De herziening vertoont op veel punten overeenkomst met de in 1927 tot stand gekomen wijziging in de Provinciale wet, waarover wij in een volgend artikel nog het een en ander hopen mede te deelen.

Het nieuwe ontwerp beoogt nu in hoofdzaak wijzigingen te brengen op het punt der samenwerking tussehen gemeenten, deelneming in vennootschappen en stichtingen en de oprichting van intercommunale vennootschappen en stichtingen, en op het punt van eventuele grenswijzigingen.

Deze onderwerpen kunnen in dit blad voorschans onbesproken blijven, ofschoon wij toch niet mogen vergeten, dat de door het ontwerp in vooruitzicht gestelde — en ook sindsdien bestreden — vermindering van het aantal geheele of gedeeltelijke annexaties van gemeenten en de daarvoor in de plaats tredende meer inige samenwerking een gebied vormen, waarin, ten aanzien van de financieele verhoudingen, de hulp van accountants, vooral als bedrijfseconomen, noode kan worden gemist.

Zoowel bij gedeeltelijke annexaties als bij samenwerking ligt voor den accountant een arbeidsveld open; men denke bijv.